

Public International Law กฎหมายระหว่างประเทศ แผนกคดีเมือง

อ. จตุภูมิ ภูมิบุญชู
อาจารย์ผู้สอน
Copyright ©2006
Edition 1/2008 Updated
Edition 2/2011 Updated

Structure of International Society and International law

โครงสร้างสังคมระหว่างประเทศ และ
กฎหมายระหว่างประเทศ

คำถามก่อนเรียนในรายชั่วโมงนี้

- โครงสร้างของสังคมระหว่างประเทศมีลักษณะอย่างไร?
ต่างจากลักษณะโครงสร้างของสังคมภายในประเทศ
อย่างไร ?
- โครงสร้างของสังคมระหว่างประเทศนั้นก่อให้เกิด
ลักษณะพิเศษของกฎหมายระหว่างประเทศอย่างไร ?
- เวลาเกิดข้อพิพาทระหว่างประเทศขึ้นเราจะเอากฎหมาย
จากที่ไหนมาบังคับใช้กับข้อพิพาท

Chronology of international society

- อารยธรรมคู่มแม่น้ำไทกริส
- อารยธรรมกรีก/เกาะครีต
- อารยธรรมโรมัน
- ยุคมืดที่ถูกครอบงำโดยศาสนจักร (อาณาจักรโรมัน
อันศักดิ์สิทธิ์)
- ปลายยุคกลางต่อกับยุคฟื้นฟูศิลปวิทยาการ
- แนวคิดของกฎหมายระหว่างประเทศแบบ Classique

Chronology of international society

- พัฒนาการของการค้าระหว่างประเทศและกฎหมายทะเล
- กำเนิดแนวคิดรัฐชาติสมัยใหม่ Jean Bodin
- แนวคิดในการรวมตัวกันเพื่อสันติสุข
- สงครามโลกครั้งที่ 1
- สงครามโลกครั้งที่ 2
- กำเนิด United Nations

หลักการพื้นฐานในกฎหมายระหว่างประเทศแบบ Classic

- รัฐทั้งหลายมีอำนาจอธิปไตย และใช้อำนาจอธิปไตยได้เฉพาะภายในเขตแดน
ของตน
- รัฐทั้งหลายต่างเป็นอิสระจากกันและมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน
- จะไม่มีการสร้างประชาคมระหว่างรัฐที่มีลักษณะของการรวมอำนาจไว้
ศูนย์กลาง
- รัฐทั้งหลายต่างยอมรับว่ามีกฎเกณฑ์แห่งกฎหมายระหว่างประเทศอยู่ แต่รัฐมี
อำนาจที่จะตัดสินใจนำกฎเกณฑ์แห่งกฎหมายระหว่างประเทศมาถือปฏิบัติตาม
หรือไม่ก็ได้

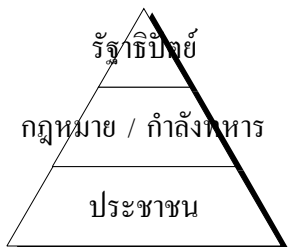
หลักการพื้นฐานในกฎหมายระหว่างประเทศแบบ Classic

- รัฐมีสิทธิยกข้อเรียกร้องใดๆมาเป็นเหตุผลในการสงครามกับรัฐอื่นก็ได้
- รัฐมีสิทธิประกาศสงครามกับรัฐอีกรัฐหนึ่งได้หากผลประโยชน์ของรัฐเรียกร้องให้รัฐทำสงคราม
- ในกรณีที่มีสงครามระหว่างรัฐสองรัฐ รัฐที่สามอาจจะเลือกเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือ วางตัวเป็นกลางก็ได้

คำถามค้ำในทางกฎหมายระหว่างประเทศ !?!

- **ประเทศ Country** ดินแดนที่มีขอบเขตของคนต่างจากอาณาเขตของผู้อื่น
- **รัฐ State** ประเทศที่มีเอกราช อธิปไตย+มีการใช้อำนาจอปกครองต่อราษฎร
- **ชาติ Nations** เป็นความหมายเชิงนามธรรมที่รวมความหมายของรัฐกับความผูกพันในทางเชื้อชาติ ภาษา วัฒนธรรม ศาสนา ประวัติศาสตร์ ว่าคนเป็นพวกเดียวกันต่างจากพวกอื่น

ลักษณะโครงสร้างสังคมภายในประเทศ

ลักษณะโครงสร้างสังคมระหว่างประเทศ

ลักษณะโครงสร้างของสังคมระหว่างประเทศ

- สังคมระหว่างประเทศเป็นสังคมที่มีลักษณะกระจายอำนาจและกึ่งอนาธิปไตย (Quasi-Anarchy)
- สังคมระหว่างประเทศเป็นสังคมที่มีลักษณะโครงสร้างความสัมพันธ์แบบเสมอภาคและเท่าเทียมกันบนพื้นฐานของอำนาจอธิปไตย
- เริ่มมีการรวมศูนย์อำนาจ

สังคมระหว่างประเทศ V. สังคมภายใน

สังคมระหว่างประเทศ	สังคมภายในระหว่างประเทศ
● ขาดองค์กรใช้อำนาจส่วนกลางในทางนิติบัญญัติ บริหาร ตุลาการ	● มีองค์กรใช้อำนาจส่วนกลางในทางนิติบัญญัติ บริหาร ตุลาการ
● การเกิดหลักกฎหมายอาศัยความยินยอม	● การออกกฎหมายไม่ต้องอาศัยความยินยอมแต่เพียงอย่างเดียว
● ประเทศต่างๆ ไม่มีจุดร่วม	● คนในสังคมมีจุดร่วมกัน
● การบังคับใช้กฎหมายไม่มีประสิทธิภาพเพราะขาดอำนาจเหนือรัฐมาบังคับใช้กฎหมาย	● การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพเพราะไม่มีองค์กรกลางมาบังคับใช้กฎหมาย

ความเป็นจริงในสังคมระหว่างประเทศ

- สังคมระหว่างประเทศเป็นไปตามกฎแห่งป่า Law of Jungle ผู้ฉลาดและแข็งแรงเท่านั้นจะรอดตามกฎเรื่อง Survival of the Fittest
- อาศัยหลักอำนาจเป็นธรรม Might make Right

International Law : Meaning

“กฎหมายระหว่างประเทศ คือ ประมวลกฎหมายมหาชนซึ่งวางหน้าที่และสิทธิของประชาชนในความเกี่ยวพันระหว่างกันโดยอาศัยขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติที่มีอยู่ทั่วไป”

International Law : Meaning

“กฎหมายระหว่างประเทศได้แก่ บรรดาข้อบังคับแห่งความประพฤติซึ่งนานาประเทศถือตามในความเกี่ยวพันระหว่างกันและกัน”

International Law : Meaning

“กฎหมายระหว่างประเทศ คือ แบบธรรมเนียมประเพณีและกฎข้อบังคับที่ผูกมัดประเทศที่เจริญแล้วโดยนิตินัย ในความสัมพันธ์ระหว่างกัน”

International Law : Meaning

“กฎหมายระหว่างประเทศ คือ หลักที่ใช้บังคับความสัมพันธ์ระหว่างรัฐที่เป็นเอกราช”

International Law : Meaning

- กลุ่มของกฎหมายที่รัฐต่าง ๆ รู้สึกผูกพันตนเองให้ต้องปฏิบัติตาม [และด้วยเหตุที่รู้สึกเช่นนี้จึงปฏิบัติเป็นปกติธรรมดาในความสัมพันธ์ระหว่างกันและยังรวมตลอดถึง
 - กฎเกณฑ์เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน/ความสัมพันธ์ขององค์การระหว่างประเทศต่อ รัฐ/ บุคคล
 - กฎเกณฑ์เกี่ยวกับปัจเจกบุคคล/สิ่งที่อยู่ในความสนใจของกฎหมายระหว่างประเทศ

ปัญหาในทางทฤษฎี ?

- กฎหมายระหว่างประเทศเป็นกฎหมายหรือไม่ หรือเป็นกฎเกณฑ์แห่งศีลธรรม / มารยาท
- สภาพบังคับ(Sanction) ของกฎหมายระหว่างประเทศเป็นอย่างไร ?
- สภาพบังคับของกฎหมายระหว่างประเทศมาจากไหน ?
- กฎหมายระหว่างประเทศมีบทบาทอย่างไรในสังคมโลกปัจจุบัน

Feature of International Law

- เป็นระบบกฎหมายของการอยู่ร่วมกัน
- เป็นระบบกฎหมายของการร่วมมือกัน

หลักเกณฑ์พื้นฐานของกฎหมายระหว่างประเทศ

- หลักเรื่องอำนาจอธิปไตย
- หลักเรื่องความเสมอภาคระหว่างรัฐ
- หลักเรื่องความยินยอม

กฎหมายระหว่างประเทศ V. กฎหมายภายใน

- ไม่มีองค์กรที่ทำหน้าที่ออกกฎหมายกฎหมายที่ชัดเจน
- รัฐเป็นผู้ปรับใช้กฎหมายเอง
- ไม่มีองค์กรที่ทำหน้าที่บังคับให้เป็นไปตามกฎหมายที่ชัดเจน และกระบวนการบังคับใช้กฎหมายทำโดยประเทศสมาชิก
- ลำดับศักดิ์ของกฎหมายไม่ชัดเจน

แนวความคิดเกี่ยวกับสภาพบังคับของกฎหมายระหว่างประเทศ

- เจตนารมณ์
 - ที่จะจำกัดอำนาจตนเอง
 - เจตนารมณ์ของชาติต่างๆ
- บังคับภายนอก
 - กฎหมายธรรมชาติ / ศาสนา

ประเภทของกฎหมายระหว่างประเทศ

Public International law

- กำหนดหลักเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในระดับรัฐต่อรัฐหรือระหว่างรัฐกับองค์กรระหว่างประเทศ
 - ที่มาของกฎหมายที่ใช้กับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในระดับรัฐต่อรัฐ
 - ผู้ทรงสิทธิในกฎหมายระหว่างประเทศ
 - เขตอำนาจรัฐ
 - การทูต
 - ความรับผิดชอบของรัฐ
 - การระงับข้อพิพาท
 - กฎหมายเกี่ยวกับอาณาเขตพิเศษ

Private International law

- กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐเกี่ยวกับกรณีดังนี้
 - เรื่องเขตอำนาจศาลที่จะพิจารณาคดี
 - กำหนดกฎหมายที่ใช้บังคับกับคดีข้อพิพาท
 - การรับรองและบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ
 - การจัดสรรเอกชนในทางระหว่างประเทศ

International Criminal law

- กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐเกี่ยวกับกรณีดังนี้
 - เรื่องเขตอำนาจศาลที่จะพิจารณาคดี
 - กำหนดความผิดตามกฎหมายอาญาภายในของแต่ละประเทศ
 - การรับรองและบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ
 - ความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญา

ข้อท้าทายกฎหมายระหว่างประเทศใน ศตวรรษที่ 20-21

- พลวัตของโลก อย่างรวดเร็ว ทั้งในทางเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง และการเมือง
- การปฏิวัติทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี
- ลัทธิคอมมิวนิสต์
- อาวุธนิวเคลียร์
- ปัญหาสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ
- การเกิดขึ้นใหม่ของรัฐ
- การล่มสลายของสหภาพโซเวียต
- ความมั่นคงด้านอาหาร/ พลังงาน
- การก่อการร้าย